

SENMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI

Preus de suscripció: Barcelona, semestre 2 pesetas. | Provincias, semestre 2'50 pesetas. Número 5 cénts.
 » un any 3 » | » un any 4'00 »

Redacció y Administració: carrer de las Molas, núm. 24, entressol, 1.ª; Barcelona.

CATALUNYA Y 'LS CARLINS

A mos estimats consocis de la «Joventut Católica de Barcelona»

I

Estimats consocis: Ja que un dia la sirena polaviejista volgué parlarvos á cau d'orella y atraurer vostra atenció ab promesas que no havían de cumplirse; ja que avuy fa vuyt dias l'eloqüent y meritíssim catalanista en Evellí Doria y Bonaplata vos parlá de la bondat de las Bases de Manresa, del carácter patriótic y cristiá de la doctrina catalanista y de lo que es el regionalisme dels catalanistas, sens volguer, ni pensarho, contradir en lo més mínim la seva florida y brillant oració, he cregut rahonable dedicarvos, no una conferencia, tal volta per motius de prudencia no convenient, sino una exposició senzillíssima de lo que es el programa carlista.

A tots vosaltres demano una mica d'atenció. No 'm negaréu, suposo, lo dret que tinch també á parlarvos desde aquestas columnas; si no m'esplico tal com seria menester, Catalunya y el Rey acceptin la meva bona voluntat y la llealtat franca ab que m'enorgulleixo.

Anem, donchs, á parlar per millessima vegada, y ara definitivament, sobre la cuestió regionalista y sas relacions ab el Carlisme y Carlos VII. Ho havem fet molts vegades en periódichs y folletos, al MESTRE TITAS principalment y en el folleto *Catalunya Autónoma*, qual segona edició está despatxantse. Pro es tant dols repetir veritats y principis com aquets; es, per altra part, tant oportú ara publicar als quatre vents nostre programa, sempre regionalista; hi ha, finalment, gent tant tossuda en negar la mateixa llum que 'ls il·lumina, que no será de més, nos sembla, aquesta disertació senzillíssima y contundent (modestia apart), pera fixar per modo definitiu nostre Regionalisme.

No aném á entrar en disquisicions filosóficas sobre 'ls fonaments teològichs, psicològichs, étichs y hasta estétichs de la idea regionalista: cuestiones son aquestas que á res práctic nos portarian. La cuestió no son arguments, son fets y res més que fets, tot lo més algún lleugeríssim comentari.

El plan d'aquests articles es aquest: Actual estat del Regionalisme á Catalunya; El dels dinástichs; El dels federals; El dels carlistas; Carlos VII; «Catalunya Autónoma»; Carácter del nostre regionalisme, concorda y es més radical que las Bases de Manresa; Un xich d'història; Dificultats; Estat actual del assumpt; Mirant el porvenir. Lo qual pot resumirse aixís: El regionalisme dinástich es incoloro, oportunista, concedit; el dels federals no te base sólida, es impossible d'implantarse, no es el de las Bases de Manresa; el dels carlins es radical, no oportunista, no concedit y l'únic que, ara per ara, pot triomfar. Luego... cadascú treurá la consecuencia y, si es home de conciencia y honor, acomodará á aquesta consecuencia la seva conducta posterior. Aném á probar els antecedents.

No aném á lluhir condicions que no tenim y en aquesta ocasió inoportunas; parlarém clara y senzillament. Volem fer llum, no embolicar la troca. En lo possible copiarém lo que havém dit en altres lloch; primer, pera no refer lo que está ja fet; segon, pera probar prácticament que no son aquestas ratllas fillas de las circumstancias actuals, sino que sempre y á tot arreu hem predicat lo mateix. Avuy no fem més que recordarho, ajudant Deu.

II

Hi ha tres menas d'autonomia:

1.ª *Administrativa y económica*, es dir, aquella mediant la qual se reconeix á la Regió el dret á administrarse independentment del Estat, emperó satisfent las condicions que ab l'Estat hagi pactat, condició que sol ser una contribució que 's paga al Poder Central pels gastos generals. Tenint aquesta sola autonomia la Regió no es autónoma políticament: hi han Codechs legals generals á tot l'Estat, y, sobre tot, hi han unas Corts únicas que legislan, las Corts centrals. Es aquesta autonomia la que tenian els navarros avants del 76, la que tenen avuy las regions russas y algunas colonias inglesas, y, concretancho á Catalunya, la que defensen els industrials, els gremis y els Ajuntaments, capitanejats pel Foment de Barcelona. Aquesta mena d'Autonomia l'anomenan molts *descentralisació administrativa*, sent sa senyera el *Concert económic*.

2.ª *Política y jurídica*, es dir, aquella mediant la qual la Regió té dret, no solsament á administrarse, sino també á estatuhir son dret exclusiu, á legislar en el porvenir en sos assumptos interiors, á fallar sos plets en derrera instancia, á usar oficialment de la seva llengua, en una paraula, á ser, dintre del Estat Federal, un Estat Central inferior, lligats entre sí mediant una contribució, la persona del Rey, el Códex de Comers, el Códex general del Estat Federal, l'exércit, etc. Es aquesta Autonomia la que tenia Catalunya avants de Felip V, la que tenen actualment els cantons de Suissa, els regnes d'Alemanya, els Estats-Units de la América del Nort, Suecia y Noruega, Austria-Hungria, etc., y, concretantnos á nostra Patria, la que desitjan tots els catalanistas, tant els de la «Unió» com els no adherits á aquest organisme. Aquesta mena d'Autonomia s'anomena vulgarment ab l'afegit de *política*, y es sa bandera las *Corts Catalanas*.

3.ª *Completa y absoluta*, es á dir, la independència, mediant la qual una nació ó varias nacions forman Estat apart, y, aplicat á Catalunya, es aquella que posaría á nostra Patria entre las Nacions europeas, com son avuy Espanya, Suissa, Bèlgica, Grecia, etc. Professan aquesta doctrina els anomenats *separatistas*, que son mitja dotzena de catalanistas *enragé*, sense nom ni autoritat, procedents del partit federal, republicans en política, ateistas en Relligió, jacobinistas en el terreno social. Es sa bandera la proclamació de Catalunya en República independent.

A més d'aquestas autonomias, n'hi han de menos importants: la *universitaria*, mediant la qual la Universitat gaudeix de la vida y independència á que té dret; la *comercial*, rebutjada

pels mateixos catalanistas, sens que tingui ni un defensor á Catalunya; la de la Iglesia, reconeixent la personalitat d'aquesta societat superior; etc., etc.

Y fins en las dos primeras menas d'autonomia hi han gradacions y opinions variadas. En la *descentralisació*, defensen uns el Concert económic ab més radicalisme que altres; els d'aquí extenen la descentralisació al Municipi; els d'allá á las comarcas naturals, abolint las actuals superficialíssimas provincias; aquets fan tenir certa dependencia entre 'l poder Central y las Diputacions, al revés d'altres; uns desitjan Diputació única, y nó els contraris, etc. En la *autonomia política* uns, com els catalanistas, volen Corts catalanas; altres, com els carlins, volem, á més, el *passee foral*, més radical encare; altres, com en Durán y Bas, volen autonomia política quant á las lleys passadas, pro no legislativa per las del porvenir, etc.

Pro, deixant apart aquestas autonomias menos importants y las infinitas gradacions de cada una d'ellas, y no parlant ja més de la autonomia absoluta, ó *independència*, queda ben sentat que 'ls regionalistas se divideixen en dos grupos radicalment distints: els regionalistas administratius, ó *descentralisadors*, y els regionalistas polítichs, ó *autonomistas*.

III

Que avuy tot Catalunya es regionalista no hem de probarho. Podrán discutirse las causas d'aquesta corrent avassalladora que va concentrantse y prenent direcció única; podrá dubtarse dels móvils d'alguns actes, del fi que 's persegueix, dels orogens y resultats d'aquesta lluyta colossal entre las Regions rejuvenidas y sadollantas de vida y el prostituhit Centralisme lliberal, anémich y corcat, pro no 's pot dubtar, perque es un fet que il·lumina la evidencia, de que Catalunya tota es avuy valentment regionalista.

Tots els carlins, nombrosíssims en nostra Patria; tots els catalanistas, qual número tot-hom sap; tots els federals, no sense forsa en algunas comarcas; tots els individuos d'aquests tres organismes, que son, podem dir, tot Catalunya, son regionalistas, y regionalistas polítichs, que desitjan per sa Patria no una descentralisació insubstancial, sino Corts Catalanas y sos adjunts. Y els que no simpatizan ab aquestas tres agrupacions, els que no gosan (no sé si per por ó per càlcul) demanar tant radicalisme, son també, no obstant, regionalistas descentralisadors, volent el Concert económic y ab ell administrarse. Tot el poble baix y tot el poble intel·lectual son autonomistas; tota la gent comercial y adinerada es descentralisadora. Tant els uns com els altres son regionalistas, per càlcul tal volta, per por tal vegada, potser per seguir la corrent, no importa; son regionalistas.

Qué més? Els únichs no regionalistas, els republicans unitaris y els alfonsins, els apóstols del cosmopolitisme y els autors de la Constitució del 76, hasta aquets se declaran regionalistas entusiastas. Y veyem ab assombro que un Sol y Ortega, que s'anomena hereu d'en Castelar y com ell admirador de la uniformitat nacional y enemich jurat dels drets exclusius, de la diversitat legislativa y dels organismes mitj evals, el veyem, dich, defensar ab calor el Concert económic á las Cambras legislativas. Y veyem á jacobinistas com en Silvela y á caciquistas com en Planas y Casals, voler capitanejar las aspiracions descentralisadoras.

Absurts, contrassen'tits son tot aixó; pro com més contradictoris y antinaturals els creyeu, més quedarà probada la forsa del regionalisme, que tals absurts fa possibles. Es que, de grat ó per forsa, no hi ha avuy un catalá que no vulga regionalisme.

IV

Pro ¿quí satisfará aquestas ansias de regeneració-veritat de tota Catalunya? Fem primer una observació.

Es evident que las Cambras de Comers, que 'ls Ateneus, que 'ls Ajuntaments, que las Corporacions no poden donar á Catalunya la autonomia que li pertoca, per la senzilla rahó de que no son més que forsas socials, més ó menos avassalladoras, pro res més. Ni las Cambras, ni las Universitats, etc., serán may govern del Estat ni podrán, per consecuencia, retornar á Catalunya sos drets perduts. Y si be es veritat que poden influir de tal modo en un Govern, que l'obliguin á fer certes concessions, també ho es que las concessions aquestas las farà el partit que governi, no els que obligarán á ferlas, y las farà aquell partit més ó menos radical, més aviat ó més tart, segons las ideas que sobre la materia professi.

Y en la esfera de las Cambras de Comers, es dir, entre las forsas socials y entre las agrupacions polítichs, hem de posar també al Catalanisme. Primer, perque 'ls mateixos catalanistas han negat sempre ser polítichs, explicant la índole de la seva agrupació com una escola social superior que sembla ideas pera que luego fructifiquin. Segon, perque concretat el regionalisme espanyol á Catalunya, Basconia y Galicia, no formarà may un partit nacional espanyol qual idea capdal sigui la autonomia. Tercer, perque format el Regionalisme per republicans y carlistas, per dinástichs y antidinástichs, per catòlics y lliure-cultistas, aixó en teoria, en la práctica es impossible un partit aixís que s'encarregui del govern, per la rahó de que cadascú no subordina á la Patria sas ideas religiosas y polítichs, sino al revés, probancho el fet de que las actuals divisions entre 'ls partits espanyols se fassin per la Relligió y la política, no per las ideas descentralisadoras.

Reconeixém, donchs, la forsa inmensa del Catalanisme, dels Ajuntaments, de las Cambras y demés Corporacions; pro quedi ben sentat que la autonomia ó descentralisació que desitjan han de conseguirla per medi d'un dels partits polítichs existents, ó futurs, pro polítichs á la fi. Y entre 'ls partits polítichs espanyols hi han dinástichs, republicans y carlistas. Examiném son regionalisme.

(Seguirá).

Agafa la ploma ab veritable repugnancia. Qui no ho faria al tenir que dar la noticia de que 'ls torments infuocs de Montjuich s'están repetint en las personas d'uns quants carlistas biscaïns? Qui no ho faria al tenir que dir públicament que la humanitat ha sigut novament atropellada, que la justicia ha sigut de nou trepitjada y escarnida pels butxins de Montjuich, deshonra d'Espanya y escuma dels presirris.

No sabem si es cert que 'ls 16 carlistas á Guipúscoa detinguts son, ó no, culpables de traficar ab cartutxos y fusells, pera derrocar el trono cristino. Pro tant si ho son (y feyan bé) com si no ho son, es senzillament una barbaritat incalificable martirizarlos fins al punt de que un d'ells hagi intentat suicidarse.

Nos diuen que aquell butxí que li diuen tinent Portas, ha sortit de la frontera navarra cap a las Bascongadas. Y un diari molt serio de Madrid dona per sentat que aquest guardia civil, ó lo que sia, es el butxí dels carlins de Guipúscoa, com ho fou dels obrers de Montjuich.

Ab tota la forsa del nostre cor protestem contra tant grans barbaritats. Sabíam que lliberal es sinónim de déspota, que democracia es avuy sinónim de tirania; pero no havíam may pensat que la prostitució d'una part del exèrcit arrivés á tant que tolerés á individus com aquests atormentadors; ni creyam se repetissin els fets horribles de Montjuich, després de la crítica severa que 'n feu la Europa civilisada; ni donaríam crèdit, de no veureho, al qui 'ns afirmés que existeixen homes capassos de las barbaritats que 's contan.

La Espanya lliberal vol coronar son regnat ab una nova infamia. Ay del dia en que 'ls atormentats d'avuy pujan, físicament, constituïrse en butxins de sos atormentadors!

La Veu de Catalunya y els qui la segueixen s'han separat de la "Unió Catalanista" després de saber que se 'ls anava á expulsar. Nova divisió entre 'ls catalanistas; y per cert que, després de tantas cosas y cosetas, de tantas divisions y subdivisions, cada un dels grupets se va quedant en quadro.

Acabada la materia que comensém avuy sobre *Catalunya y els carlistas*, comensarém una serie d'articles sobre la *Historia del Catalanisme*. Allá explicarém lo que á aquesta agrupació ha passat, cosa qu'es curiosíssima de debó. Allá us remetém.

A DON ALFONS DE BORBON

Dimars, dia 23, celebra sos dias l'Infant Don Alfons de Borbón, germá de Don Carlos.

Per tal motiu, LO MESTRE TITAS eleva hasta S. A. la més entussiasta y coral felicitació, pregant al Cel que ben aviat poguém veurel en terra espanyola, acompanyat del August Destrer, pera be de la Relligió y salvació de nostra desventurada Patria.

POLÉMICAS

(Al Senyor «Llógich»)

VIII

Obro *La Nació Catalana*; la lleigeixo, la lleigeixo, y al arribar al fi 'm topo ab una cosa que no esperava y que m'ha omplert el pit d'un goig immens. Pro no 'ns precipitém.

Comensa *La Nació* ab una carta fetxada á Tarragona y que, no obstant y aixó, respira uns aires del Nort que... vaija, ja m'entenen els interessats. Diu la epístola en cuestión:

"...dit senyor Valcarlos vol escorre 'l bulto... "Sí, eh? Tant, que ha desafiat públicament á *La Nació*. Y he comensat copiant els seus articles, pera que ell copiés els meus. Oy que aixó es escórrer el bulto?"

Continúa que *La Nació* no ha dit paraulas insulsas contra D. Carlos. Pro té vosté, senyor Llógich,

ulls á la cara? O es que no ha llegit *La Nació* penúltima? O es que aixís com á desafiar públicament, ho anomena *escorre 'l bulto*, tindrà per floretas y violas els epítetos que abundan en l'escrit aquell del quinzenari catalanista?

"No sab, senyor Valcarlos, que en tota polémica no hi es essencial la reproducció íntegra dels treballs que presenta 'l contrari?" De veras, senyor... Llógich? Donchs are li pregunto jo: No sap que sí, que es essencial, si el contrari 's pren la llibertat de no copiar lo que 'l reventa y fixarse sols en lo secundari? No sap que sí, que es essencial, si el contrari respon als arguments menos evidents y passa per alt l'argument que no admet resposta?

No sab á més vosté, molt senyor meu, que en tota polémica, fins tenint lloch ab homes molt formals, s'ha de copiar, si no tot, lo essencial al menos del contrari pera contradirho? Y ha vist vosté que *La Nació* copiés ni una ratlla de LO MESTRE TITAS? Ensényimela, per favor, que jo no l'he vista. Y no s'ha enterat vosté que, mentres *La Nació* res ha copiat de nosaltres, LO MESTRE TITAS ha copiat articles sencers y infinitat de *sueltos* de *La Nació*, pera que 's vejés que 'ls rebatíam ab fonament y formalitat? Donchs enterissen un altre dia avants de meter la pata en qüestions de quals antecedents no está enterat; y s'estalviarà de fé 'ls fanals per aquests mons de Deu, dihentnos cosas que ja de temps hem contestat.

"Ni Sant Tomás, ni (etz., etz.) treurían la relació entre l'antecedent: "*La Nació no vol copiar nostres articles*, y el consegüent: *per lo tant no accepta la polémica*" Ni jo la treuria aquesta consecuencia; sols podria tréurela el qui del antecedent: *jo 't desafio*, ne treu la consecuencia: *ergo, jo no accepto 'l desafio*. Pro vingui aquí, senyor Llógich sense llógica, y escolti per favor: quina consecuencia en surt d'aixó? No accepta la polémica el qui no admet todas las condicions pera que resulti formal; es aixís que es condició essencial en *La Nació* el copiar íntegros els articles y ella no accepta aixó. Luego... Apa aquí, molt senyor meu. Fassi lo favor de dirme la consecuencia segons Sant Tomás, Aristotil, Sócrates, Plató y demés herbas que vosté cita per deixarnos atontats.

Y proba sa erudició inconmensurable al citar un text de Sant Agustí (se fa ab homes en Llógich, oy?) en el qual posa *refullere* en lloch de *refellere*, *iracundia* en lloch de *iracundia*. Si no ho sab, senyor Llógich, está obligat á saberho.

Oy, amichs, quin Llógich mes aixerit? Are recordo que una fulana molt de... broma, se deya *Angela*. Acabem dihent al senyor Llógich que li insertarém á LO MESTRE TITAS tots els articles que 'ns envihi contra 'l nostre Regionalisme, pera tindre l'honor de contestalshi. Pera probarli fins á la evidencia que... fugim de las discussions. Y ja que es aficionat als textos, li preguem que en la discussió n'hi posi forsa, perque (y ja ho sap *La Nació*) á mí també m'agradan molt, y precisament en Balmes, Sant Agustí, Sant Tomás, Descartes, Plató y Aristotil (els que vosté cita), son els sants de la meva devoció. Per cert que are estich de mil dimonis per desentranyar el sentit d'un passatge del honorable Kant. Vol ajudarme, vosté qu'es aficionat als textos? Esperem sentats el primer article, senyor Llógich dels meus pecats.

IX

Are *La Nació*, pel seu compte, diu: "Acceptem el desafio"...

Felicitem á *La Nació* per haver accedit als nostres desitjos de discutir públicament sobre un punt tant important com el Regionalisme carlista.

El dia 17, á las deu del vespre, nos presentarém á la redacció de *La Nació Catalana*, y timdrém el gust de posarnos á sa disposició y oferirli nostres respectes.

Que lo cortés no quita lo valiente.

VALCARLOS.

LOS TRES TOMS

Com s'acosta la gran festa de Sant Antoni dels ases, diuen que á la Vila y Cort (la Cort que mes bestias tanca) farán uns Tres Toms tan lluhits que será una gran festassa.

Diu que la *Constitució*, qu'es una mula normanda,

esllanguida y sense pel y tota plena de nafras, es la que anirà al devant adornada ab plomas blancas, tretas del llorón famós del famós Martínez Trampas, qui la montarà ab salero, fentla anár drete ab la tralla.

Després lo ruch de'n Silvela fent saltiróns y ximpladas, portará entre altres adorns una florentina daga, unas ulleras verdosas y una cartera espatllada. Aquet es l'abanderado, que dú la bandera blanca ab una creu roja al mitj, que á en Polavieja reclama.

Lo caball blanch de'n Tetuan seguirá, movent las camas, montat per un tal Romero que li dará rienda llarga. Música d'alabarderos ó, diguem, dels de la albarda, que per variar una mica tocará l'himne del «Trágala» Lo burro de la *Opinió* que may mossega y sols brama hi anirá ben adornat ab monedas sevillanas, y papeletas d'apremi y promesas y proclamas.

Després del rúch del país, vindrá'l *matxo* de'n Sagasta, adornat ab un tupé y menjant turróns de barra, y 'ls tres matxets més petits de'n Moret, Gamazo y Maura. En Weyler durá un tocino que crech que'l va comprá á Palma, adornat ab gorro frigio y floquets y martingalas.

Després de tant bé de Deu va seguint una xaranga del jjiGrrran Concert Económich!!! que aixorda per allá hont passa, composta de aplaudits músichs sedents de fam... ó de fama. En Sol hi toca'l violón, *La Perdiu* toca las Trampas, en Robert tocará'l bombo, y en Durán y Bas la gralla; en Rusiñol es el trompa y *La Patum* la guitarra.

La Unió Catalanista dirigitá ab tanta trassa, que aquet concert económich será una desconcertaina. Preparéus, que ara ve'l bó, preparéus, que aixó s'acaba; son los burros de la Majoría parlamentaria adornats ab grans orellas y un 100 gros, pintat ab mangre, y á cavall del més gros d'ells en Villaverde's destaca, qu'es un altre abanderado, duhent una bandera llarga, plena d'estrips y remedos en la que en lletras dauradas s'hi pot llegir «Presupuestos Señores: quien cobra, manda». Després, lo ruch de'n Pidal, llarch de cos y curt de camas, portará per tot adorno llibres de text y carbassas. Un grós caball de cartró ve al fi de la cabalgata montat per en Dato altiu, qu'es *dato* que de poch data y ab altres datos com ell se'n pot fer una xanfaina.

Y tocant lo fluvíol montats en ruchs de terraire y per coroná aquet cuadro que crech que ja dura massa, venen en Pí, en Salmerón, en Blasco Ibañez, Morayta; y els pobres prou van xiulant mes jo tinch entés que l'ase, qu'es el país, no vol beure y si acás, no pás per ara.

Ara han passat los Tres Toms perdonéume aquesta *llauna*.

RAMÓN CÓ Y BORRELL.

Per excés d'original, no publiquem avuy el cas com un cabás que va passarli á Roma á un insigne sacerdot catalá.

Ho contarém la próxima senmana.

El Sr. Bisbe, Dr. Morgades, ha publicat una "Alocució Pastoral," sobre la predicació de la Paraula Divina y ensenyansa del Catecisme en llengua catalana, que es digne de llegirse.

No tenim temps de parlarne extensament avuy. Sols dirém que tracta la materia ab un coneixement tant gran, que be mereix, no un aplauso, sino cent mil.

Rebí el Sr. Bisbe novament nostra adhesió sincera, com catòlics, y nostre entussiasta aplauso com regionalistas carlistas.

El Sr. Cruz Ochoa, al Senat, ha interpellat al Govern sobre 'ls torments que sufren els presos á Vergara ab motiu del *alijo* d'armas.

No sabem que hi ha de veritat sobre l'*alijo*, sols volém saber que allí 's cometen abusos incalificables sols compatibles ab un país de cafres.

Y'n protestém ara y sempre, tant si 's tracta de carlistas, com de no carlistas.

El Comte de las Almenas torna á la carga y combat terriblement al pressupost de Marina.

Llegeix una carta del infelís Villamil en la que 's parla de traicions y de que en Cervera carexia de plan fixo al sortir de Cabo Verde.

Llástima d'oratoria gastada inutilment.

Els unichs que posarém en clar aqueixos assumptos, serem els carlistas.

No contentantnos en treure los drapets dels liberals al sol.

Sino trayenthi també las tripas.

Y afegeix el Comte:

"Ya ho va dir en Woodfort: Espanya sacrifica sas colonias pera salvar la dinastia."

Es clar, home, es clar.

Aquí tothom ho veyá.

Pero como si nó.

Al celebre *dejunador*, en Succí, aquell que s'estava 40 dias sense menjar, se li ha descubert la trampa.

Un metje ha vist que, ab la rapidés d'un llamp, s'introduhia á la boca unas pastillas d'extracte de carn.

Exacte, exactíssim á lo que passa á Espanya entre 'ls partits turnants.

¿Vostés s'afiguran que 'ls liberals dejunan are, set y vuyt mesos seguits?

Cá barret.

Si s'hi ficessin be, veurían com, de tant en tant, en Silvela, ab la llaugeressa de dits que Deu li ha donat, introduheix bitllets de mil pessetas á la butxaca dels conspicuos del fusionisme.

¿Vostés no s'hi havían ficat may?

¡Sí qu'es raro!

Els catalanistas s'han tornat una colla de marmalleras de la plassa.

Y's posan un cul (y dispensin) com un tomatech.

Lo estrany es que no ho haguessin fet mes aviat.

Pero, encare ha de venir la grossa.

Fins are, es tot quèstió de procediments.

Pero vindrá després la disconformitat de principis. Com si ho vejés.

Aixís que va sortir *La Veu*, ja varem dirho:

"Aixó acabarà malament."

Y 'l temps ha vingut á donarnos la rahó.

Y acertarém per segona vegada.

L'Ortiz, aquell celebre xirigotero de *La Publicidad* apesar de que ens consta que ha rebut lo número passat de *LO MESTRE TITAS* no s'ha dignat dedicarnos una mala xirigota.

Apesar de que li cassavam unas mil y pico de gattadas gramaticals en menos de una columna.

¡Y passa *La Publicidad* com un dels diaris ben escrits!

Apa, maco: aquí 't vull veure, ab la gramática á la ma y discutint com tot un home, y no fent el tonto y 'l xistós dihent bestiesas.

¡Apa, aquí, salero!

AL NUNCI DEL CANYET

No estranyis que no't contesti ni que més rahóns no gastí, per descárrech meu te bastí lo dirte ¡mal llamp t'empestí!

Que'l diumenge al dematí un tranvía (1) 'm va aixafá y'l bras dret me va trencá... já estich fresch ¡pobre de mí!

Faig escriure al secretari perque no armis rebombori, pro ab tot y ab lo purgatori qu'ara passo ¡estrafalari!

t'aniré sabatejant, tos judicis discutint; y ab una ajuda escribint y ab la ma esquerra pegant.

SURSUM CORDA.

(1) Eléctrich.

—El govern republicá francés ha concedit la banda de la *Legió d'Honor* á 'n en Silvela. Tant poca vergonya es el qui la dona com el qui la accepta. Pro, en fí, ja sabem que *gossos ab gossos no 's mossegan*. Tant déspotas y sense solta son els grans repúblichs ultra-pirenáichs com els monárquichs liberals de casa. Per 'xó 's felicitan mutuament, per més que 'ls periódichs republicans es guardin d'enterar als seus lectors d'aquestas cosetas tant edificants.

—El general Martínez-Trampas cobra 30.000 duros anuals, es dir, 82 duros y mitj diaris. Un cert príncep de l'Iglesia cobra, entre una cosa y altra, passo de 70 duros diaris. Y are copió d'un periódich catòlich: "Si l'exércit ó el clero volgués, podria derrocar el Trono y salvar la Patria." Quí! home, dich, periódich. Mentres donya Cristina sia *la de las Mercedes* y alguns personatjes cobrin, *ad respective*, 82 y 70 duros... Per ells ja *se salvó la Patria*. (Y al dir *Patria* 'm poso la má al ventre).

—A vora de Bilbao s'ha trencat el coll un tal Eslava. L'heróich general Joubert, del Transvaal, s'ha romput també l'espina. Lamentém aquestas desgracias y fem vots pera que, si han de repetir-se, sia en las personas d'en Silvela, Polavieja, Sagasta, etc., etc.

—A Madrit hi han mitj milió d'habitants. D'aquets: 8.770 no tenen ofici; gent de plets 8.714; cessants 5.109; empleats 70.000. *Olé ya*. Total: 92.600 ganduls. Ni al Africa.

—Hi han deu ex ministres republicans que cobran cessantía encare, es dir, 41 pessetas diarias cada un; 410 pessetas entre tots. Des que caigué la República, junt ab altres ex-ministres republicans morts, han cobrat la friolera d'un *milió cent mil duros*. Y ho cobran de la Monarquía. Y critican á D.ª Cristina perque cobra. Y volen fer economías. Quins republicans més aixerits!

—N'hi ha que han nascut per fer riure. Ara diu que 'l cardenal Sancha y el marqués de Comillas están posant las mans á la pasterada pera fundar un diari catòlich independent (independent de la llógica y del sentit comú.) Aquest periódich tindrà tres llegidors: el redactor, el caixista y el corrector de probas. Ni 'l mateix Cardenal el llegirá; puig sos diaris favoritos son *El Imparcial*, *El Heraldó*, *La Correspondencia* y demés herbas dinásticas-heréticas.

—En Sagasta fou ministre d'Ultramar ab la República, y l'actual Villaverde era secretari d'en Ruiz-Zorrilla. Quina consecuencia, oy?

Tercer Certamen de LO MESTRE TITAS

(Continuació)

Per agafá als liberals (¡quina colla d'animals!) de tots nostres mals culpables, y 'l seu merescut doná'ls, ¡quins torments son aplicables?

TREVALLS REMESOS

XXIV

¿Qui ha arrencat de la nació la corona que ans portava, la bandera que onejava, la riquesa y relligió, sino el govern d'un minyó masonich y lliberal? Donchs, per matar aqueix mal havem d'arrencar l'arrel trevallant tots ab gran zel fins fer caure al carcamal.

XXV

Lo quint, diu, no has de matar, més á voltas, la justicia per traure tanta bruticia la forca te d'aixecar y al culpable executar. Cumplim, donchs, lo manament no matant, més al moment fem justicia als liberals, qu'essent com son criminals morirán per escarment.

XXVI

Ab un llas, trampa ó ratera s'agafan als liberals, y per millor castigals se'ls fa besar la bandera que dels carlins es senyera un á un, de genollons; se'ls amarra ab ferms grillons y se'ls exporta á Inglaterra perque morin en la guerra dant als boers llurs milions.

XXVII

Per agafá als liberals de tots nostres mals culpables, quins torments son aplicables per son merescut donals? Sent com son tan animals com á feras los cassem, dintre una gavia'ls fiquém tapantlos la menjadora, y una tunyina cada hora per aliment los doném.

XXVIII

Ab un llas escorredor els carlins hem d'agafarlos y ben amarrats portarlos depressa al escorxadó. No'ls hi arrancarém el cor, pro'ls estrenyarém la gola fins gitar l'última *andola* que á la Patria hagin robat, y quan siga tot tornat els hi donarém la bola.

XXIX

Per castigá als liberals jo no'ls hi faria res; y aixó qu'estich molt ofés de tal colla d'animals; puig crech jo, que atormentals, com més d'un carlista creu, es procediment juheu, y no fá gaire cristiá... (?) perdonals, deixals está... ¡que já'ls castigará Deu!

XXX

Per donar als liberals son merescut, no serveixen barras, ganyots; ni ternals per penjarlos; fusella'ls es lo menos que mereixen. Empró sens fer distincions (y nostres fins son molt bons) de si son guillots ó guillas, no hi fassin nosa faldillas allá hont hi hagi pantalons.

(Seguirá).

Sagells de D. Carlos

de venda en nostra Administració á UNA pesseta el CENT

La Nació Catalana y Lo Mestre Titas

Dimecres, á las 10 de la nit, tinguerem el gust de personarnos en la redacció de *La Nació Catalana* y saludar als Director y redactors del quinzeneri catalanista.

L'acullida que se 'ns dispensá en aquella casa fou molt atenta, y desde aquestas columnas tenim lo goig de ferho públich.

Nostre Director presentá á aquells senyors als redactors de LO MESTRE TITAS, y seguidament s'entrá al fondo de la qüestió que motivaba nostra visita, sentantse las bases següents, acceptadas pels disertants R. Prats y Valcarlos.

TEMAS DE LA DISCUSSIÓ

- 1.er Autoritats en que 's fonamenta lo programa carlista regionalista de Catalunya.
- 2.^{on} Programa sentat ó acceptat per aqueixas mateixas autoritats.
- 3.er Comparansa del programa carlista regionalista ab las Bases de Manresa.

a La discussió se celebrarà en un lloch capás, que oportunament anunciará la premsa local, ó, no trovantlo, en la sala de la «Associació Popular Regionalista».

b Presidirá y dirigirá la discussió un tribunal compost de: un lletrat no afiliat á cap partit polítich ni al Catalanisme, que será 'l president; un de catalanista y un de carlista.

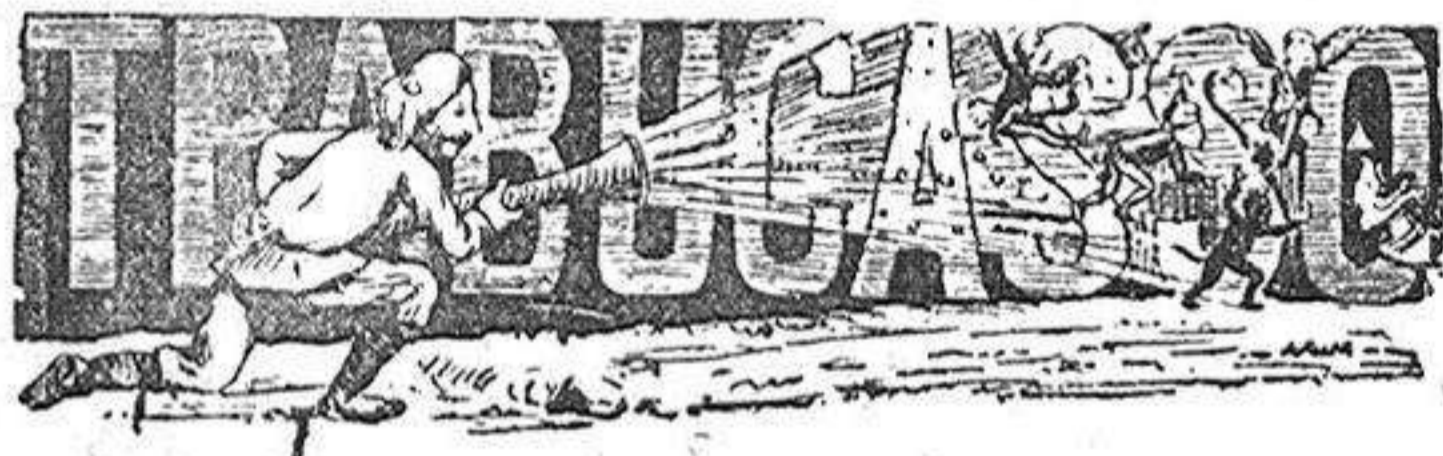
c Cada disertació durará, com á máxim, vint minuts.

d El President fixará 'l temps pera una sola rectificació.

e Tindrán entrada al local els catalanistas y 'ls carlistas que presentin una contrassenya que s'entregará en las respectivas redaccions.

Com á l'hora que escrivim aquestas ratllas no sabem si accepta ó no el tribunal que de comú acort hem senyalat, ni sabem tampoch res respecte al local, ho farém públich, com hem dit, per medi de la premsa diaria.

EL DIRECTOR.

D'una curiosa colecció de documents ineditos, propietat del nostre amich y celebrat critich, en Joseph Bernard Duran, copiém els que segueixen:

«Gobierno civil de la Provincia de Barcelona.—Política, n.º 4136.—El Exmo. Sr. ministro de la gobernación, me comunica con fecha 6 del actual la Real orden siguiente: «Resultado de los antecedentes que existen en este Ministerio que D. Manuel Ollé Payarol, propietario de esa provincia y vecino de... se halla comprendido en las disposiciones del Decreto de 18 de Julio de 1874 y en las del Real Decreto de 29 de Junio del presente año; S. M. el Rey (q. d. g.) ha tenido á bien disponer se proceda al embargo de los bienes que dicho Sr. posea en esa provincia, así como de las rentas ó haberes que por cualquier concepto perciba del Estado.»—Cuya comunicación transcribo á V. para que, en delegación de mi autoridad, proceda al embargo de bienes del referido D. Manuel Ollé. Dios guarde á V. muchos años. Barcelona, 18 Agosto 1875. C. Ibañez de Aldecoa.—Hi han duas firmas.—Sr. D. Pedro Juan Guillen, oficial de la clase de segundos del cuerpo de Administración Civil.

«Gobierno Civil de la Provincia de Barcelona.—Política, n.º 3891.—Nombrado V. en delegación de mi autoridad, para proceder á la ejecución de los embargos de bienes de los carlistas que residan en esta capital... le remito con aquel objeto el adjunto expediente relativo á D. Victor Gebhart.—De su recibo, sírvase V. darne aviso. Dios guarde á V. muchos años.—Barcelona, 9 Agosto 1875. C. Ibañez de Aldecoa.—Hi han duas firmas.—Sr. D. Pedro Juan Guillen, etc.» Al peu d'aquest Document té el Sr. Bernad una nota que diu: «Notable por ser D. Victor Gebhart el autor de la celebre Historia de España.»

Almanach DE Lo Mestre Titas

PERA

1900

Quedan pochos exemplars d'aquest preciosissim Almanach.—De venda en casa de nostres corresponsals y en los kioskos de la Rambla.—A pesar de constar de 160 planas en quart ab unas bonicas cobertas á dos tintas, ab profussió de grabats y un text escullidissim, costa solament

!! 2 ralets !!

LO DÍA DELS REYS

La vritat es que no hi ha temps millor que 'l de la infancia, precindint dels repichs de pandero, bolets y llenya ab que 'ns escalfan nostres pares, posat que aixó ja es cosa d'aquell temps y com á costum antiga, donchs ja ve de nostres antepassats, deu respectarse. Per lo demes, torno á dir que no hi ha temps millor que aquell.

Un no pensa mes que en jugar, menjá y dormí. Pensant *in illo tempore* no puch menos de recordar la preciosa diada (si es que no plou) dels Reys.

Recordo que un any, per tal día, lo meu avi, que al cel sia, va tenir l'humorada (si es que á la edat de vuytanta anys se te humor) de que 'ls Reys me portessin quelcom d' utilitat, perque ell sempre deya guerra als turrons y demés porquerias, que fan mal no vull qu' entrin dulces ni llaminaduras á casa, que no fan profit. ¡Pobres *dulci neos*, com diria *Don Quijote*, si haguessin tingut de viurer dels seus diners!, ell no volia mes que objectes utils y necessaris per la casa, lo demés allí ahont entrava sortia, escepció feta de algun parroquiá (que apesar d haver fet escepció també sortia per hont entrava á no ser que hagués volgut saltá per la finestra) al qui feya tota classe de cumpliments y dava conversa per mor de que compres algun parell de sabatas, perque 'ls meus avis se dedicavan, els seus fills se dedican y 'ls seus nets... no 's dedicarán al honrat ofici de la pega, vulgo *sabaté*.

Pero continuant la relació del fet históric del meu avi, y dich históric perque ho es, lo día antes ó sia la vigilia va ferme un sermó dihentme entre altrés cosas que lo que portan los Reys, es fiel retrato de la predestinació de l' home, del seu pervindre; per exemple, continuá dihent, si 't portan un fuet serás carreté, si carbó carboné, y jo que no diré que fos viu pro tampoch era... mort, vaig diu: y si 'm portan turrons, turrone ¿vritat?

L' endemá encare 'l dia no clarejava jo ja estava despert y no es que 'l sermó del avi no 'm deixés dormí ¡ca! es que pensava ab si t' haurán portat neulas ó turrons, si un caball, (de cartró se suposa) si un sabre, etc., etc.

Aixís vaig aná passant las horas fins que fos de dia.

Un cop vaig estar vestit, tot seguit vaig anar á la finestra per veurer lo que m' havian posat los tres

reys en lo cistell, pero al obrirlo... ¡Oh trist desengany! pensant ab lo sermó del avi vaig veurer que no havia nascut per confité, ni per *ginete*, ni molt menos per militar, sino per *sabaté*.

Si senyors, sí, per *sabaté*.

¿Y com es? dirán vostés.

Molt senzill: dins del cistell vaig trobarhi un *escut*

format del següent modo:

Un disco de sola de uns tres pams de radi, al mitj del circol clavat ab una *tatxa*, lo pot de las *pastes* del vetlladó del avi, al cim y á sota 'l dit pot y en línea recte dos cerats de *pega*, cosa que en aquell temps debia abundar molt á casa, als costats un *trofeo* compost de dos *falsilles* encruadas tinguent per punt d' intersecció una *lesna*, lo fondo salpicat de *puntes*, *vidrets* y *ullets* y als estremes panjerellas de *nynyols*, com si fos una pandereta; per penjarlo hi havia un *tirapeu*.

Al veurer que 'ls Reys m' havian donat aquell desengany, me semblava que tothom me deya *¡sabaté!* *¡sabaté!*... es á dir que vaig aborri de tal modo, no 'l nom de *sabaté* sino las mateixas sabatas, que fins avuy, hora en que escrich aquestas ratllas porto espartenyas y aixó que plou.

L' avi prou se pensava ab aquella armatosta dar-me entenede de entrar á la confraría dels Sants Crispí y Crispiniá, pro 'l pobret no pensava ab aquell refrá que diu:

«El hombre propone y Dios dispone.»

CARTAS DE FORA

Sr. Director de LO MESTRE TITAS.

S. Pere de Torelló, Janer 1900.

Nostre poble que sempre ha prestat atenció á la veu de la Iglesia y ha considerat com manaments imprescindibles de Deu las ordres del seu Vicari en eixa vall de llágrimas, no podia ferse sort al decret del Sumo Pontífice en lo qual se mana als fiels que consagrin al verdader Rey de las nacions los primers y últims moments del darrer any del segle mal anomenat de las llums.

En efecte, lo día 31 de Desembre de 1899, á las 12 de la nit, en mitj d'una extraordinaria concurrencia se executá á tota orquesta una solemne missa, y després se administrá lo Pa dels Angels als fiels desitjosos de dar una proba més de sa religiositat.

Pero no es estrany la nostra sumisió á la Iglesia y no es estrany que no hagi entrat encare en nostre poble la falsa civilitació moderna y que la mateixa plaga del lliberalisme no invadeixi ni s'apoderi de nostres ánimas, perque en lloch de respirar los cors l'atmósfera corrompuda de nostres días, s'inspiran en la font sagrada de la Religió y s'acullen y lluytan baix l'hermosíssima y honrada senyera de la Tradició.

Disposi de s. s. s. q. b. s. m.,

UN CARLÍ DEL GÉS.

Al senyor I. G.

Manresa 13 Janer de 1900.

Molt Sr. meu: Ab sorpresa lleigeixo en l'últim nombre del present *Senmanari*, l'hermosa Protesta que firma vosté en nom d'alguns socis de la Lliga Regional, y dich que ab sorpresa perque veig que vosté es diu ser carlista ensems que catalanista y segurament soci de dita agrupació, puig creya que entre l'element catalanista manresá havia mort lo patriotisme y per lo tant lo indiferentisme estava triumfant en dit centre.

Al felicitar á V. y demés verdaders catalanistas per tal lloable acte y d'un modo especial al senyor Valcarlos per lo triunfo obtingut sobre *La Nació* 'm permeto també felicitar-la perque ab sos atachs contra 'ls carlins, fa obrir los ulls á valiosos elements que d'altre manera hageren permanescut indiferents en lo relatiu á dit assumpto.

Disposi de son amich y correigionari

LO TRABUCAIRE.

EXTRACTE-GLOBO

Lo millor medi pera
limpiar metalls.

Se recomana d'
un modo especial
als Parrocos para
netejar y enlluhentir
los objectes del
Culto.

Diposit central en ESPANYA: Fontanella, 5.—BARCELONA.

Diposit á VICH. — { D. JOSEPH PALMEROLA,
carrer Argenters, Confiteria.

» á GIRONA. { DON PERE GELABERT,
Ciudadans, n.º 4, Colmado.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.